

Báo cáo mới nhất của Hội đồng Cao học Mỹ cho thấy tỷ lệ nữ giới lấy bằng tiến sĩ tại Mỹ trong niên khóa 2008 – 2009 cao hơn nam giới.

Hội trưởng Hội thanh niên Pháp Jeannette Bougrab (P) và Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Thanh niên Luc Chatel đi cùng đi Elysee tại Paris hôm 17 tháng 11 năm 2010 / AFP photo

Đây là lần đầu tiên trong lịch sử nước Mỹ, số nữ đầu tiên số đông hơn nam giới.

Trong khi đó vai trò của phụ nữ bất kể tại Mỹ hay quốc gia nào trên thế giới cũng vẫn luôn đóng góp lớn vào sự phát triển của gia đình nhiều hơn là việc học hành cao và công việc xã hội.

Vậy hiện tượng này xảy ra tại Mỹ đó nói lên điều gì? Những nguyên nhân phụ nữ theo đuổi việc học hành lên cao như vậy có mong muốn gì? Tác phẩm Phản ứng tuấn này sẽ đề cập đến những vấn đề này.

Xu hướng mới

Báo cáo trong năm nay của Hội đồng Cao học Mỹ về tỷ lệ nữ giới nhận bằng tiến sĩ trong niên

Phản ứng học cao

Tác Giả: Việt Hà, phóng viên RFA
Thứ Tư, 08 Tháng 12 Năm 2010 09:49

---

khóa 2008 – 2009 đã thu hút đßc sß chú ý cßa báo gißi khßp nßc Mß và đß lußn.

Lý do thßt đß hißu bßi vì lßn đßu tiên trong lßch sß, sß nß nhßn bßng tißn sĩ cao hßn nam gißi, chißm đßn 50,4%. Trong khi đó, tß lß nß gißi nhßn bßng cß nhßn và cao hßc cũng chißm thß áp đßo.

Báo cáo tßng kßt khßo sát cßa 800 trßng đßi hßc Mß. Các ngành mà phßn nß nhßn bßng tißn sĩ cao nhßt là y tß, chißm 70%, qußn lý công chißm 61%, khoa hßc vß hành vi và xã hßi là 60%.

Ông Nathan Bell, Giám đßc Ban Nghißn cßu và Phân tích chính sách cßa Hßi đßng Cao hßc Mß cho bißt:

"Chßc chßn đây là mßt xu hßng mà chúng tôi đã nhìn thßy tß trßc, trong mßt vài năm trßc đã có nhißu phßn có đßc các bßng tißn sĩ và đßn năm 2009, lßn đßu tiên chúng ta thßy phßn nhißu các bßng tißn sĩ tßi các ngành là do phßn nß m giß.

Cho nên có thß nói là đßa vào các sß lißu cßa chúng tôi và ß các ngußn khác, chúng ta có thß thßy đßc xu hßng này và kßt quß là nhß vßy vào năm 2009, và sß tißp tßc vào năm 2010."

Ông Nathan Bell Theo ông Nathan Bell, nguyên nhân mßt phßn là do sß phßn có bßng thßc sĩ cao, trong khi đó nam gißi bß hßc nhißu hßn nß gißi. Thßm chí suy thoái kinh tß cũng đßc coi là mßt trong các nguyên nhân khißn phßn hßc cao hßn đß có thß đß dàng kißm vißc hßn và đóng góp thu nhßp cho gia đßnh. Ông Nathan Bell tißp:

"Mßt trong nhßng lý do là vì sß đông phßn đã có bßng cß nhßn và cao hßc. Đß có đßc bßng tißn sĩ thì bßn cßn phßi có các bßng đó trßc đã. Phßn thßng đß dàng lßy đßc bßng cß nhßn.

Tôi không phßi là nhà xã hßi hßc đß phân tích và còn cßn rßt nhißu nghißn cßu đß tìm hißu thêm vßn đß này, nhßng nßu nhìn vào con sß đßng ký vào hßc cao hßc và hßn nßa thì có thß thßy lý do cho xu hßng này.

Phụ nữ học cao

Tác Giả: Việt Hà, phóng viên RFA
Thứ Tư:, 08 Tháng 12 Năm 2010 09:49

Ví dụ như những người đàn ông thì thường phải đi làm kiếm tiền, rồi còn phải đi suy thoái kinh tế, và có nhiều nhân tố khác dẫn đến xu hướng này mà trước kia không có."

Điểm đáng chú ý trong báo cáo này là tỷ lệ nữ giới đi làm tính theo chủng tộc cũng cao hơn nam giới. Ông Nathan Bell nói tiếp:

"Số liệu mà chúng tôi có trong báo cáo là đi làm của công dân Mỹ và những người trú ẩn dài hạn. Ví dụ, nhìn chung vào khoảng 59% học sinh tốt nghiệp đi làm là phụ nữ. Những người nhìn vào chủng tộc thì sẽ thấy có những điểm đáng chú ý, vì có đến 55% trong số họ là phụ nữ, 45% là nam giới."

Một nhân viên của NXB Tri thức đọc sách tại văn phòng của họ tại Hà Nội hôm 31/8/2010.
AFP photo

Với quan niệm từ lâu nay trên thế giới về vai trò quan trọng của người phụ nữ trong gia đình, việc số lượng người đi làm có học và ngày càng tăng cũng đặt ra nhiều câu hỏi về sự thay đổi trong quan điểm của những người phụ nữ về vai trò của họ trong gia đình và xã hội.

Chị Lê Thị Ngọc Hằng, 27 tuổi, một nghiên cứu sinh học và tiến sĩ hóa tại Đại học Minnesota, Hoa Kỳ cho biết:

"Em cũng nghĩ, đây là quan điểm về gia đình truyền thống Việt Nam, đó là người đàn ông mong muốn rứt rời u người phụ nữ, gia đình này, nhưng đây quan niệm gia đình rứt rời mái. Bên bè của em học ở đây đã lập gia đình rồi mà vẫn có nhu cầu gian cho phòng thí nghiệm.
Đó là do quan điểm của học là vẫn chung cùng chia sẻ công việc. Có thể không phải là 50/50 nhưng người chồng rứt rời giác, người ta không chỉ ở nhà vẫn chân xem tv, chỉ vẫn nấu ăn, nên em nghĩ quan niệm của người chồng rứt rời quan trọng."

Bình luận giới

Chỉ Hông cho rằng, nếu xét về quan điểm truyền thống gia đình, việc học lên cao như vậy không phải là một lợi ích, nhưng nếu xét về tính toán lập, thì rõ ràng việc học lên cao có thể đem lại lợi ích cho người phụ nữ sẽ được lập cao hơn trong cuộc sống.

"Cũng tùy chỉ xem xét lợi ích của phụ nữ ở lĩnh vực nào. Nếu là một gia đình truyền thống thì đó là một nhược điểm chứ không phải là lợi ích. Còn nếu nói về tính toán lập thì đó là một lợi ích rứt rời vì một khi mình đã ra một môi trường lập này thì tiếp cận đến khoa học này thì mình rứt rời tin."

Sau này mình làm gì, ở đâu thì mình có thể tính toán lập được và không phải là thu được một ai hết. Đó là điều lập nên nhưng em có được khi đi học thế này."

Theo ông Nathan Bell, việc học lên tiến sĩ đòi hỏi người có một số nhược điểm khó khăn như thể. Đó là để có được bằng tiến sĩ, thường mất khoảng từ 5 đến 7 năm và quy định thể theo điều kiện nghiên cứu này lợi ích người rứt rời vào giai đoạn lập gia đình và có con của người phụ nữ:

"Quy định thể theo điều kiện nghiên cứu này lợi ích người rứt rời vào giai đoạn người phụ nữ bắt đầu kết hôn, lập gia đình, và có rứt rời nhu cầu ép lên học."

Đó là chưa kể có một giai đoạn khá dài, người phụ nữ phải chịu các sự ép khác lập các

Phụ nữ học cao

Tác Giả: Việt Hà, phóng viên RFA
Thứ Tư, 08 Tháng 12 Năm 2010 09:49

---

trường đời có thể được nhúng vào biên chế giảng dạy tại đại học.

Một khác biệt nữa còn tồn tại chênh lệch trong giá các giáo sư nữ và nam giảng tại các trường đại học Mỹ. Theo Hiệp hội Giáo sư các trường đại học Mỹ, niên học 2009 – 2010, các giảng viên nam giảng có mức lương trung bình là khoảng 87,000 đô la một năm. Trong khi đó, mức lương này nữ giảng là khoảng 70,000 đô la một năm.

Cũng bởi những hạn chế như vậy nói, mà số nữ giảng dạy trong số các ngành khoa học kỹ thuật vẫn thấp hơn rất nhiều so với nam giảng, mặc dù đã có những gia gia tăng đáng kể trong những năm thập kỷ qua. Ông Nathan Bell nói:

"Nếu nhìn vào bức tranh rộng hơn thì mặc dù phụ nữ ngày nay đã nhúng được bằng tiến sĩ khá nhiều ngành, những người nhìn vào lĩnh vực công nghệ mới chỉ có 22% phụ nữ nhúng tiến sĩ. Ngược lại nếu nhìn vào lĩnh vực sức khỏe, chỉ chiếm đến 70%, cho nên rõ ràng là có sự khác biệt giữa các lĩnh vực.

▫ Các tân Thúc sĩ kinh tế 2010 trong buổi nhậm chức tại trường. Photo courtesy of ctct.ueh.edu.vn

Thúc sĩ trong lĩnh vực công nghệ, mức dù phụ nữ chiếm 22% nhưng con số đó thúc sĩ đã gộp đôi so với trước đây 20 năm. Con số đang tăng lên mức dù phụ nữ mất một khoảng thời gian dài để thay đổi."

Chị Hoàng cho biết rằng học viên theo học lý luận xã hội hóa như chị tại Đại học Minnesota chị yêu là nam giới mà thôi.

Tuy nhiên, theo chị vẫn còn khó khăn không nắm chuyên gia đình, con cái hay số kém năng lực của nữ giới mà nắm quan niệm xã hội. Chị giới thích:

"Em không nghĩ là nó khó, vì tại em cũng ngang hàng với bạn nam, vẫn là do nhìn nhận của xã hội vì phụ nữ trước đây ít do hơn và cái đó cần phải thay đổi. Còn một khi đã học được mức này thì không có gì khác biệt giữa nam và nữ hết."

Ông Nathan Bell cũng cho rằng hiện các rào cản ngăn trở người phụ nữ học lên tiến sĩ tại Mỹ cũng đang ngày một giảm bớt:

"Các trường Đại học ngày nay đang đưa ra các chính sách để khuyến khích phụ nữ tham gia làm việc nghiên cứu trong trường học.
Ví dụ như chính sách đưa ra rằng bạn cần phải qua 10 năm liên tục thì mới được vào ngành biên chế, thì bây giờ bạn có thể có con trong giai đoạn đó và sau đó tiếp tục cho nên điều này rất phù hợp hơn."

Theo tôi thì những thay đổi trong các chính sách là hoàn toàn tích cực, tôi không thấy có những thay đổi tiêu cực trong đó cần trở ngại phụ nữ trong việc học tiếp cũng như làm việc trong môi trường nghiên cứu cao, sẵn sàng đã được san bằng cho cả nam lẫn nữ và vì vậy không có thách thức quá lớn nào trở ngại một cho phụ nữ trong việc theo đuổi học hành lên cao hơn nữa."

Phản hồi cao

Tác Giả: Việt Hà, phóng viên RFA
Thứ Tư, 08 Tháng 12 Năm 2010 09:49

Những tiến bộ về khoa học và kỹ thuật tại Mỹ cũng là một trong các nguyên nhân và là một trong những động lực thúc đẩy không chỉ riêng trong nước Mỹ mà còn trên nhiều lĩnh vực khác trên thế giới theo đuổi sự nghiên cứu và đổi mới công nghệ.

Tiến sĩ giáo dục Đào Thị Hồng, một trong số ít những phụ nữ Việt Nam nhận bằng tiến sĩ giáo dục tại một trường đại học tại Mỹ hồi thập niên 1960 cho rằng việc học lên tiến sĩ nghe thì có vẻ là một ngành không phải là không thể đi vào ngay chính những phụ nữ mới di cư đến Mỹ, nhất là trong điều kiện kinh tế khó khăn hiện nay, điều quan trọng là ý chí:

"Tôi thấy là không có chí thì thôi chứ có chí thì vẫn có thể làm được. Dù kinh tế khó khăn, vì mình sang đây là chủ yếu để kiếm tiền chứ không phải kiếm tiền để kiếm tiền. Mình sang thì người mới cũng khó khăn hơn những người đi trước. Tôi không nghĩ đó là cái cần trọng mà cái cần trọng là cái ý chí của mình."

"Một khi đã học đến mức này thì không có gì khác biệt giữa nam và nữ học thuật." /Chị Hồng, ĐH Minnesota

Những theo bà, việc học lên tiến sĩ, hay theo các sĩ không phải là quan trọng nhất, mà quan trọng nhất là ngành nghề nào mà mình thích và những gì có thể cống hiến được cho xã hội. Bà Hồng nói:

"Có nhiều chị đâu cần phải học lên tiến sĩ mà vẫn làm được những việc giỏi giang và đáng khen như bà Đào Thị Hồng hay bà Lê Duy Loan. Đâu cần phải học tiến sĩ, tùy ngành chuyên môn của mình."

Trước đó đoán xu hướng tiến sĩ tại Mỹ sẽ tiếp tục tăng cao trong các năm sắp tới, Tiến sĩ Đào Thị Hồng cũng bày tỏ tin tưởng rằng số lượng những phụ nữ Việt tại Mỹ tiếp tục học lên cao để lấy bằng thạc sĩ, hay tiến sĩ sẽ ngày một nhiều vì đó cũng là ý chí phấn đấu và tinh thần hiếu học từ lâu đời của người Việt bất kể dù ở đâu.